

HANNUS VARLUND

*Som tuttifrutti för ögonen efter en lång vinter.
Så beskriver Hannu Sarenström sina lundväxter när
de färgexploderar i april. Just nu är de på väg att bli både
utställning och bok. Av alla trädgårdens växter är
det faktiskt dem han håller kärast.*

TEXT LISA ISING / FOTO PERNILLA BERGDAHL

Lundväxterna är lättodlade och artrikedomen är stor. Både den spensliga violvivan i ljusrosa (ovan vänster), bollvivornas kritvita utrops-tecken (ovan höger) och det dramatiska jättetrebladet i oxblodsrott (motstående sida) hör dit. Sammanlagt sjuttio sorter rymmer den Sarenströmska lunden.

D

en snirkliga vägen till Hannu och hans värld på Kinnekulle i Västergötland går genom ett nästintill paradiskt landskap av blommande körsbärsträd, nyutslagen lövskog och betesmarker. Årets trandans är just förbi och skogens vitsippor ska snart avlösas av ramslöken. Ett verkligt crescendo av vårlycka väntar oss när vi kommer fram! Under namnlösa äppelträd, skuggad av ett rufsigt slånbuskage, har Hannu målat sin lund i alla tänkbara färger. Det är skiftande nyanser av lila, rött, indigo, violett med inslag av kritvita bollvivor och mycket gult: skogsvallmo, svalört, guldrams, gulsippor, svavelsippor, hundtandslilja... Man vill gärna tro att de nyss stigit ur skogen.

– Här ska man bara bombas med färgvitaminer! Det är det som är grejen. I andra rabatter kan färgkompositionerna vara petnoga, men här får det lov att vara lite casino, deklarerar Hannu.

För givetvis är intrycket av skogsbacke en skicklig illusion, iscensatt i skuggan under några fruktträd. Växterna är det målmedvetna pollineringsarbetet

En patinerad urna som fyndats på auktion och buxbomshäckens tjocka frans gör sig fint mot spröda svavelsippor och annat vårfräscht. Katten Psyko passerar gärna lunden på sina inspektionsrundor i trädgården. Här är det gullramsens som pareras elegant.

av flera stora odlare, både svenska och utländska. Och artrikedomen; färgerna och formerna är nästintill oändliga. Det här är belöningen efter den långa vårvinterns tålmodiga kärlek till små bleka snödroppar och vintergäck. Inget ont i dem – men det här är ändå något annat.

– Jag tycker om att bygga världar som man kan leva sig in i. En Skattkammarö, fast i växter! förklarar Hannu som med åren blivit alltmera förknippad med lundväxterna.

I hans lund prunkar ett sjuttioal sorter. Det är stadiga tuvor av violett vårtandrot och gul skogsvallmo. Till dem sockblommans eleganta pärlor i gult och rött, hundtandsliljans hängande pagoder – därtill trilliums dramatiska spjut i oxblodsroött. Vivor i alla nyanser av rosa matchar himmelsblått i den kaukasiska förgätmigejen. Likt gröna G-klavar vecklar strutbräken ut sin ringlade topp. Frodig nunneört! Sipporna är förstås givna bland lundväxterna. Förutom svavel-, gul- och vitsippa finns här den dubbla vita, 'Pink Delight', den blå 'Royal Blue', den gröna 'Virescens', med flera. Ännu större är samlingen av *Helleborus*, julrosorna: turkiska och orientaliska. Mellan tjugo och trettio stycken finns i den Sarenströmska lunden, de flesta verket

av odlarlegenden Hans Kramer i holländska Hessenhof. Favoriten är en dubbel vinröd med bladskott i samma ton – eller en som går i grönt med röda kanter eller... Valet är svårt. Variationerna går från nästintill svart, via alla former av rött och den grön-gula skalan och slutligen över till vitt. Här finns också en annan raritet: Kungsängsliljan som bär hans eget namn: *Fritillaria meleagris* 'Hannu'. Den som han hittade och namngav inför kameran under en tv-inspelning på Gotland!

Men att besöka Hannu Sarenströms trädgård är också att besöka hans landskap. Trädgården ligger väl skyddad med Kinnekulle i ryggen och näsan mot Vänern. Innan skogen slagit ut skymtar sjön mellan hasselnår, körsbär, hägg och bok. Rådjurens aptit kräver särskilda stängsel. När han kom hit för drygt tio år sedan hade han en spansk renässanssträdgård i åtanke och anlade storslagna rosenrabatter. Och visst, han har gjort sig känd för de stiliserade jakthundarna och symbiosen mellan växter och artisteri. Men efter hand har den omgivande naturen kommit att inspirera alltmer och när det kommer till lundväxterna är de sannerligen sig själva nog. Enda tillägget är rådjurskallarna som ligger

Den raffinerade turkiska julrosen, vit med röda kanter, är ett verk av den holländska odlarlegenden Hans Kramer. Mellan tjugo och trettio varianter av turkiska och orientaliska hellebours finns samlade här. Färgställningarna skiftar från nästintill svart, via alla former av rött och den grön-gula skalan – och över till vitt.

teatralt travade i en trädglyka, men de kommer å andra sidan också från markerna... I skogen blommar körsbärsträd – och det gör det också hos Hannu. Markernas vitsippor har sin motsvarighet i hans lundväxter. På så vis blir trädgården som en mänsklig tolkning av omgivningen.

För Hannu är det vår – inte när särskilda trädgårdsväxter står i blom – utan när ljuset når över Kinnekulle, när transtrecken drar förbi och skogen är full av hasselhängen och blåsippor. Svaret förvånar men säger en del om hans inspiration.

Nu ska man inte förledas att tro att Hannu Sarenström

har en vildväxande naturtomt. Långt därifrån. Här ligger mycket slit begravd i form av byggda kalkstensmurar och buxbomskvarter. Sommaren ska ägnas åt att utrota ett ovanligt motsträvigt bestånd parksallad och mot södervägen är ett nytt orangeri på gång.

Men just nu är det framför allt lundväxterna som engagerar. Sex år har det tagit honom att få lunden som den är idag. I vår är han aktuell med en utställning i orangeriet på Sofiero med lundväxter och nästa år kommer boken om – ja, just det – lundväxter. Redan 2008 kammade han hem Gröna pennklubbens pris för bästa monter när han dukade upp

Innan träden slagit ut och ormbunkarna vecklat ut sig har lundväxterna sin stora blomstringstid. Den mörka turkiska julrosen och en himmelsblå variant av blåsippa, *Anemone nemorosa* 'Royal Blue', är några av dem. Sex år har det tagit Hannu att skapa sin lund mellan Väneren och Kinnekulle

Som tuttifrutti för ögonen. Efter en lång vinter är vårlunden en fullkomlig explosion av färgvitaminer och livsglädje. Kaukasisk förgätmigej i blåaste blått, fylld blodört, *Sanguinaria canadensis* 'Multiplex', och nunneörten, med sina strutar, som är så nått att man vill tro att den nyss stigit ur skogen

ett helt matsalsbord med sippor och vivor och fjolårslöv på mässan Nordiska Trädgårdar i Stockholm. Bilden av skogsbacken på fyra ben har etsat sig fast på många näthinnor.

– Alla med en egen trädgård kan ägna sig åt lundväxter, bedyrar Hannu.

Vad som ska till är en solskyddad växtplats, vare sig man är välsignad med en befintlig – eller skapar en genom att plantera exempelvis kornell, fruktträd, magnolior eller olvon. Därtill bör jorden vara fuktbarande. I Hannus fall ger traktens kalkhaltiga mark gynnsamma förutsättningar men dessutom ska det till massvis med stallgödsel och kompost och jord för att lunden ska bli riktigt frodig. Praktikern Hannu Sarenström låter helt enkelt de nervissnande lundväxterna bli sin egen kompost och sedan bidrar den omgivande skogen med löv. Det skapar en lucker jord som inte

kräver övrig bearbetning. Lundväxterna tillhör de lättodlade. Får de bara sina grundläggande behov tillfredsställda sköter de sig själva. Vattnar gör Hannu bara någon enstaka gång under högsommarens allra torraste period. Annars inte. Årets paradnummer går precis i lövsprickningen innan träden hunnit förmörka lundens mark.

Jag håller mina lundväxter låga. Då blir de tillsammans som en stor härlig pudding!

När vårens första färgpastej har blommat ut är lunden fortfarande vacker – men möjligen lite mindre yster. Då är det dags för krolliljor, liljekonvaljer och de pyreneiska liljorna och ormbunkarna har ringlat färdigt. 🌸

Hannus lundväxter finns att beskåda i utställningen "Hannu gör vår" i orangeriet på Sofiero 6 april–1 maj.

impecta
FRÖHANDEL

Vårens finaste
frökatalog ute nu.

Beställ vår nya frökatalog eller köp fröer direkt på www.impecta.se
Impecta Fröhandel, SE-643 98 JULITA Tel: 0150-923 31